

B I P T

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

**JAARLIJKS VERSLAG
BETREFFENDE
HET TOEZICHT OP NETNEUTRALITEIT
IN BELGIË**

(periode 30 april 2016 - 30 april 2017)

Inhoudsopgave

DEEL I. ALGEMEEN	3
1. VOORAFGAANDE BEPALING	3
2. CONTEXT VAN DIT VERSLAG.....	3
3. DE BEPALINGEN VAN DE VERORDENING.....	4
4. DE RICHTSNOEREN VAN BERECA.....	7
DEEL II. DE UITVOERING EN HET TOEZICHT DOOR HET BIPT.....	8
1. UITVOERING VAN HET JURIDISCH KADER DOOR HET BIPT	8
1.1. <i>Aanpassing van het BIPT-besluit van 4 december 2012 aan Verordening 2015/2120</i>	8
1.2. <i>Dekking van het grondgebied op het vlak van internettoegang (Atlas)</i>	10
1.3. <i>Quality of Experience</i>	10
2. TOEZICHT OP DE VERORDENING DOOR HET BIPT	11
2.1. <i>Toezicht op traffic management praktijken</i>	11
2.2. <i>Toezicht op zero-rating</i>	13
2.3. <i>Klachten betreffende de naleving van Verordening 2015/2120</i>	17
DEEL III. CONCLUSIE.....	20

DEEL I. ALGEMEEN

1. Voorafgaande bepaling

1. Dit verslag wordt aangenomen door het BIPT.
2. Op 9 juni 2017 heeft het BIPT aan de CSA, de VRM en de Medienrat zijn ontwerp van jaarlijkse verslag betreffende het toezicht op netneutraliteit in België (periode 30 april 2016 – 30 april 2017) overgezonden. Omdat de netneutraliteit ook aspecten met media bevat, voert het BIPT zijn toezichthoudende functie uit in samenwerking met de toezichthouders van de audiovisuele media.
3. De CSA, de VRM en de Medienrat werden meer bepaald uitgenodigd om, het ontwerp te amenderen en/of aan te vullen, met het oog op publicatie en om te worden voorgelegd aan de Europese Commissie en BEREC. Dit verslag houdt rekening met deze input.

2. Context van dit verslag

4. Artikel 5.1, tweede lid, van Verordening (EU) 2015/2120 van 25 november 2015 tot vaststelling van maatregelen betreffende open-internettoegang en tot wijziging van Richtlijn 2002/22/EG inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische- communicatienetwerken en -diensten en Verordening (EU) nr. 531/2012 betreffende roaming op openbare mobielecommunicatienetwerken binnen de Unie¹ (hierna ook: “Verordening 2015/2120” of kortweg “de Verordening”) vraagt dat de nationale regelgevende instanties (hierna ook “de NRI’s”) jaarlijks verslagen publiceren over hun toezicht op deze Verordening en over hun bevindingen. De NRI’s doen deze verslagen toekomen aan de Commissie en BEREC.
5. Dit verslag is het verslag bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, van Verordening 2015/2120.
6. Verordening 2015/2120 trad in werking op 30 april 2016.
7. Het huidige verslag is het eerste verslag betreffende het toezicht op de Verordening.
8. Overeenkomstig de [BEREC Guidelines on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules](#)² (hierna ook: “de BEREC Richtsnoeren”) zal dit eerste verslag de periode beslaan van 30 april 2016 tot en met 30 april 2017 en opgeleverd worden tegen 30 juni 2017.
9. Overeenkomstig artikel 5.1, eerste lid, van de Verordening hebben de NRI’s als taak:

¹ *Publicatieblad*, Nr. L 310/1, 26 november 2015.

² Zie nr. 182 van deze richtsnoeren, gepubliceerd op http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/guidelines/6160-berec-guidelines-on-the-implementation-by-national-regulators-of-european-net-neutrality-rules

- nauwlettend toezicht te houden op en te zorgen voor de naleving van de artikelen 3 en 4 van Verordening 2015/2120, en
- de voortdurende beschikbaarheid te bevorderen van niet-discriminerende internettoegangsdiensten op kwaliteitsniveaus die stroken met de stand van de techniek.

3. De bepalingen van de Verordening

10. De kernbepalingen van Verordening 2015/2120 waarover verslag wordt gedaan zijn de artikelen 3 en 4.

11. Deze artikelen luiden:

“Artikel 3

Waarborgen van open-internettoegang

1. Eindgebruikers hebben het recht om toegang te krijgen tot informatie en inhoud en deze te delen, toepassingen en diensten te gebruiken en aan te bieden, en gebruik te maken van de eindapparatuur van hun keuze, ongeacht de locatie van de eindgebruiker of de aanbieder, en ongeacht de locatie, herkomst of bestemming van de informatie, inhoud, toepassing of dienst, via hun internettoegangsdienst.

Dit lid laat onverlet het Unierecht of het nationale recht dat in overeenstemming is met het Unierecht, met betrekking tot de rechtmatigheid van de inhoud, toepassingen of diensten.

2. Overeenkomsten tussen aanbieders van internettoegangsdiensten en eindgebruikers over commerciële en technische voorwaarden en de kenmerken van internettoegangsdiensten zoals prijs, datavolumes of snelheid, en alle commerciële praktijken van aanbieders van internettoegangsdiensten, mogen de uitoefening van de in lid 1 bedoelde rechten van eindgebruikers niet beperken.

3. Aanbieders van internettoegangsdiensten behandelen bij het aanbieden van internettoegangsdiensten alle verkeer op gelijke wijze, zonder discriminatie, beperking of interferentie, en ongeacht de verzender en de ontvanger, de inhoud waartoe toegang wordt verleend of die wordt verspreid, de gebruikte of aangeboden toepassingen of diensten, of de gebruikte eindapparatuur.

De eerste alinea belet aanbieders van internettoegangsdiensten niet redelijke verkeersbeheersmaatregelen te treffen. Om als redelijk te worden beschouwd, moeten die maatregelen transparant, niet-discriminerend en evenredig zijn, en mogen zij niet berusten op commerciële overwegingen, maar op objectief verschillende technische kwaliteitsvereisten van specifieke categorieën verkeer berusten. Zulke maatregelen mogen niet inhouden de specifieke inhoud gevolgd, en zij worden niet langer dan nodig aangehouden.

Aanbieders van internettoegangsdiensten treffen geen verkeersbeheersmaatregelen die verder gaan dan de in de tweede alinea bedoelde maatregelen, en gaan met name niet over tot het blokkeren, vertragen, wijzigen, beperken of degraderen van, interfereren met of discrimineren tussen specifieke inhoud, toepassingen of diensten, of specifieke categorieën daarvan, behalve indien — en slechts zolang — dit nodig is om:

a) te voldoen aan de wetgevingshandelingen van de Unie of de nationale wetgeving die in overeenstemming is met het Unierecht, waar de aanbieder van de internettoegangsdiensten onder valt, of aan de met het Unierecht in overeenstemming zijnde maatregelen ter uitvoering van dergelijke wetgevingshandelingen van de Unie of dergelijke nationale wetgeving, met inbegrip van beslissingen van rechters of overheidsinstanties die ter zake bevoegd zijn;

b) de integriteit en de veiligheid van het netwerk, van de diensten die via dit netwerk worden aangeboden en van de eindapparatuur van de eindgebruikers te beschermen;

c) nakende netwerkcongestie te voorkomen en de effecten van uitzonderlijke of tijdelijke netwerkcongestie te beperken, op voorwaarde dat gelijkwaardige soorten verkeer gelijk worden behandeld.

4. Verkeersbeheersmaatregelen mogen slechts verwerking van persoonsgegevens met zich brengen indien dergelijke verwerking noodzakelijk en evenredig is om de doelstellingen van lid 3 te verwezenlijken. Deze verwerking geschiedt overeenkomstig Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad. Verkeersbeheersmaatregelen voldoen tevens aan Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad.

5. Het staat aanbieders van elektronische communicatie aan het publiek, met inbegrip van aanbieders van internettoegangsdiensten, en aanbieders van inhoud, toepassingen en diensten vrij om naast internettoegangsdiensten andere diensten aan te bieden die geoptimaliseerd zijn voor specifieke inhoud, toepassingen of diensten of een combinatie daarvan, indien de optimalisatie nodig is om te voldoen aan kwaliteitsvereisten voor inhoud, toepassingen of diensten voor een specifiek kwaliteitsniveau.

Aanbieders van elektronische communicatie aan het publiek, met inbegrip van aanbieders van internettoegangsdiensten, mogen deze diensten uitsluitend aanbieden of faciliteren indien de netwerkcapaciteit groot genoeg is om de diensten aan te bieden ter aanvulling op verleende internettoegangsdiensten. Deze diensten mogen niet worden gebruikt of aangeboden ter vervanging van internettoegangsdiensten, en mogen geen nadelige invloed hebben op de beschikbaarheid of de algemene kwaliteit van internettoegangsdiensten voor eindgebruikers.

Artikel 4

Maatregelen inzake transparantie met het oog op open-internettoegang

1. Aanbieders van internettoegangsdiensten zorgen ervoor dat in contracten die internettoegangsdiensten omvatten ten minste het volgende wordt opgenomen:

a) informatie over de wijze waarop de door de betrokken aanbieder getroffen verkeersbeheersmaatregelen de kwaliteit van internettoegangsdiensten, de privacy van de eindgebruikers en de bescherming van hun persoonsgegevens kunnen beïnvloeden;

b) een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de wijze waarop iedere vorm van beperking in volume, snelheid en andere parameters voor de kwaliteit van de dienstverlening in de praktijk internettoegangsdiensten, en met name op het gebruik van inhoud, toepassingen en diensten kunnen beïnvloeden;

c) een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de wijze waarop de in artikel 3, lid 5, bedoelde diensten waarop de eindgebruiker zich abonneert in de praktijk de internettoegangsdiensten die aan die eindgebruiker worden aangeboden, kunnen beïnvloeden;

d) een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de minimale, de normaliter beschikbare, de maximale en de geadverteerde download- en uploadsnelheid van de internettoegangsdiensten in geval van vaste netwerken, dan wel de geraamde maximale en geadverteerde download- en uploadsnelheid van internettoegangsdiensten in geval van mobiele netwerken, en over de wijze waarop aanzienlijke afwijkingen van de respectieve geadverteerde download- en uploadsnelheden de in artikel 3, lid 1, vastgelegde rechten van de eindgebruikers kunnen beïnvloeden;

e) een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de rechtsmiddelen die de consument overeenkomstig het nationale recht ter beschikking staan in geval van een voortdurende of regelmatig voorkomende discrepantie tussen de werkelijke prestaties van de internettoegangsdienst ten aanzien van snelheid of andere parameters voor de kwaliteit van de dienstverlening en de overeenkomstig de punten a) tot en met d) aangegeven prestaties.

Aanbieders van internettoegangsdiensten publiceren de in de eerste alinea bedoelde informatie.

2. Aanbieders van internettoegangsdiensten voeren transparante, eenvoudige en efficiënte procedures in om klachten van eindgebruikers in verband met de rechten en verplichtingen neergelegd in artikel 3 en in lid 1 van dit artikel te behandelen 3. De voorschriften in de leden 1 en 2 vormen een aanvulling op de voorschriften in Richtlijn 2002/22/EG en beletten de lidstaten niet aanvullende toezicht-, informatie- en transparantievoorschriften, onder meer betreffende de inhoud, de vorm en wijze van bekendmaking van de te publiceren informatie, te behouden of in te voeren. Die voorschriften stroken met deze verordening en met de betreffende bepalingen van Richtlijnen 2002/21/EG en 2002/22/EG.

4. Elke voortdurende of regelmatig voorkomende significante discrepantie tussen de werkelijke prestaties van de internettoegangsdienst ten aanzien van snelheid of andere parameters voor de kwaliteit van de dienstverlening en de prestaties die de aanbieder van internettoegangsdiensten overeenkomstig lid 1, onder a) tot en met d), heeft aangegeven, wordt, indien de betreffende feiten zijn vastgesteld door een door de nationale regelgevende instantie gecertificeerd toezichtsmechanisme, als tekortkoming in de nakoming beschouwd met het oog op het activeren van de rechtsmiddelen waarover de consument overeenkomstig het nationale recht beschikt.

Dit lid is slechts van toepassing op contracten die gesloten of hernieuwd zijn vanaf 29 november 2015."

12. Ten behoeve van de verslaggeving is ook artikel 5.1, eerste lid, tweede zin, van de Verordening relevant. Die bepaling stelt dat NRI's, met het oog op het vervullen van hun taken in de eerste zin van artikel 5.1, eerste lid, "voorschriften inzake technische kenmerken, minimale vereisten inzake de kwaliteit van de dienstverlening en andere passende en noodzakelijke maatregelen [...] aan een of meer aanbieders van elektronische communicatie aan het publiek, met inbegrip van aanbieders van internettoegangsdiensten" kunnen opleggen.

4. De Richtsnoeren van BEREC

13. Op grond van artikel 5.3 van Verordening 2015/2120, nam BEREC, de Europese koepel van NRI's, na raadpleging van de belanghebbenden en in nauwe samenwerking met de Europese Commissie, op 30 augustus 2016 richtsnoeren aan voor de uitvoering van de verplichtingen van de NRI's, met het oog op de consistente toepassing van de Verordening. Het gaat met name om de hierboven reeds geciteerde "BEREC Guidelines on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules".

14. Het BIPT was actief betrokken bij de totstandkoming van deze richtsnoeren. Het nam in dat kader onder meer kennis van de standpunten van verschillende nationale belanghebbenden bij de toepassing van de Verordening, waaronder Belgische ISPs en een Belgische belangenvereniging die opkomt voor de rechten op het internet.

15. Betreffende de jaarlijkse rapportering van de NRI's bevelen de Richtsnoeren het volgende aan:

"Annual reporting of NRAs

182. *The reports must be published on an annual basis, and NRAs should publish their annual reports by 30th June for the periods starting from 1st May to 30th April. The first report is to be provided by 30th June 2017, covering the period from 30th April 2016 to 30th April 2017 (the first 12 months following application of the provisions).*

183. *As well as being published, the reports should be provided to the Commission and to BEREC. To enable the Commission and BEREC to more easily compare the reports, BEREC recommends that NRAs include at least the following sections in their annual reports:*

- *overall description of the national situation regarding compliance with the Regulation;*
- *description of the monitoring activities carried out by the NRA;*
- *the number and types of complaints and infringements related to the Regulation;*
- *main results of surveys conducted in relation to supervising and enforcing the Regulation;*
- *main results and values retrieved from technical measurements and evaluations conducted in relation to supervising and enforcing the Regulation;*
- *an assessment of the continued availability of non-discriminatory IAS at levels of quality that reflect advances in technology;*
- *measures adopted/applied by NRAs pursuant to Article 5(1)."*

DEEL II. DE UITVOERING EN HET TOEZICHT DOOR HET BIPT

1. Uitvoering van het juridisch kader door het BIPT

16. Het BIPT nam in de periode waarop dit verslag slaat volgende uitvoeringsbesluiten of initiatieven ter bevordering van de voortdurende beschikbaarheid van internettoegangsdiensten op kwaliteitsniveaus die stroken met de stand van de techniek.

1.1. Aanpassing van het BIPT-besluit van 4 december 2012 aan Verordening 2015/2120

17. Reeds vóór het aannemen van Verordening 2015/2120 bepaalde een besluit van het BIPT hoe bepaalde operatoren informatie over de snelheid van de internetverbinding dienden bekend te maken aan hun (potentiële) abonnees. Dit gebeurde met name in het [besluit van de Raad van het BIPT van 4 december 2012](#) betreffende de communicatie van de snelheid van de vaste breedbandverbinding³.

18. In dat besluit werd bepaald dat ieder contract tussen een abonnee en een ISP betreffende de levering van breedbandverbindingen op een vaste locatie de volgende inlichtingen diende te bevatten:

- de upload- en downloadsnelheid van de lijn buiten de piekuren
- de minimumsnelheid van de lijn voor upload en download binnen de piekuren
- de maximumsnelheid van de lijn voor upload en download binnen de piekuren
- het downloadvolume van het abonnement.

19. Deze informatie diende verstrekt te worden op basis van de specifieke situatie van de abonnee, namelijk volgens de categorie waarin zijn aansluiting moet worden ondergebracht. Het besluit vermeldde meer bepaald dat voor de ADSL-technologieën enerzijds en de VDSL2-technologieën anderzijds de snelheidsprestaties moesten worden geleverd op basis van de demping van de lijn en van de lengte van de verbinding tot aan de actieve netwerkapparatuur (DSLAM). Voor de kabeloperatoren moesten de snelheidsparameters worden meegedeeld op basis van het aantal woningen die op eenzelfde netwerkknooppunt zijn aangesloten.

20. De informatie, die aan de abonnee verstrekt wordt en bij contractsluiting in zijn contract verwerkt wordt, moest tweemaal per jaar (op 15 januari en 15 juli) worden meegedeeld aan het BIPT, voor elk aanbod dat door de ISP op de markt wordt gebracht. De operatoren moesten ook documentatie beschikbaar stellen aan het BIPT om uit te leggen hoe zij de meegedeelde waarden hadden verkregen.

21. In vergelijking met het besluit van het BIPT van 2012 brengt de Europese Verordening 2015/2120 drie wijzigingen aan:

³ <http://www.bipt.be/nl/operatoren/telecom/bescherming-van-de-consumenten/besluit-van-de-raad-van-het-bipt-van-4-december-2012-betreffende-de-communicatie-van-de-snelheid-van-de-vaste-breedbandverbinding>

- 21.1. de snelheidsparameters voor de netwerken voor vaste internettoegang zijn niet volledig gelijklopend: de Verordening voert namelijk ook inlichtingen over de "*normaal beschikbare snelheid*" in;
 - 21.2. er is geen onderscheid in de te verstrekken informatie naargelang van het tijdstip van de dag, zoals in het besluit van het BIPT;
 - 21.3. de verplichting tot voorafgaande informatieverstrekking voordat het contract wordt ondertekend, geldt ook voor de exploitanten van mobiele netwerken die internettoegang bieden.
22. Onder meer om deze reden heeft het BIPT een project opgestart ter vervanging van het besluit van 4 december 2012.
23. In een [ontwerp van nieuw besluit](#), dat tussen 29 juni en 15 september 2016 op de website van het BIPT voor openbare raadpleging werd gepubliceerd⁴, stelde het BIPT volgende grote wijzigingen voor, die gemotiveerd werden door de volgende elementen:
- 23.1. het besluit van 4 december 2012 aanpassen aan de Europese Verordening en zoveel mogelijk rekening houden met de BEREC Richtsnoeren. Onder die noemer werd dus ook het verschil qua informatie over de snelheid in de piek- of daluren afgeschaft (zie hierboven), temeer daar de gegevens die het BIPT sedert 2013 heeft verzameld in verband met de snelheden, gemeten overeenkomstig de voorschriften van het BIPT-besluit van 4 december 2012, wezen op zeer kleine verschillen tussen de metingen die zijn verricht in de piekuren en in de daluren.
 - 23.2. de frequentie van de mededelingen aan het BIPT van de prestaties inzake snelheid van de internettoegangsproducten beperken tot één keer per jaar in plaats van twee keer.
 - 23.3. deze verplichting tot periodieke mededeling aan het BIPT beperken tot de grootste operatoren op de markt, d.w.z. die minstens 40.000 klanten tellen voor de dienst in kwestie: deze mededeling van de resultaten van uitgevoerde metingen kan immers als een onevenredige verplichting worden ervaren door de kleine maatschappijen.
24. Het BIPT heeft bijdragen ontvangen van 3 operatoren en één vereniging die de gezamenlijke belangen van sommige operatoren op de telecommarkt verdedigt.
25. De bijdragen waren in hoofdzaak gericht op de snelheidsparameters die moeten worden meegedeeld aan de nieuwe klanten voordat ze hun contract ondertekenen, met inbegrip van de snelheid voor mobiel internet (wat een nieuw gegeven was ten opzichte van het besluit van 4 december 2012). Verscheidene deelnemers aan de openbare consultatie vroegen dat het BIPT de definities terzake preciseerde op basis van de Richtsnoeren van BEREC.

⁴ <http://www.bipt.be/nl/operatoren/telecom/bescherming-van-de-consumenten/raadpleging-betreffende-een-ontwerpbesluit-over-de-snelheid-van-vaste-en-mobiele-breedbandverbinding>

26. Na het afsluiten van de openbare raadpleging voerde het BIPT verschillende besprekingen met operatoren en stakeholders⁵ om te komen tot een passend eindbesluit. Eén van de aspecten die besproken werd is het effect van DLM⁶ op de snelheid van VDSL2 aansluitingen.
27. Het [eindbesluit](#) van het BIPT werd aangenomen op 2 mei 2017⁷, dus na de periode waarop dit jaarverslag betrekking heeft.

1.2. Dekking van het grondgebied op het vlak van internettoegang (Atlas)

28. Als coördinator van initiatieven inzake kwaliteit van de netwerken heeft het BIPT een atlas gepubliceerd van de [vaste](#)⁸ en [mobiele](#)⁹ dekking. Het doel ervan is om de evolutie van de uitrol van de netwerken in België te volgen.
29. Aan de hand van de vaste kaarten kan het BIPT de zogenaamde witte of grijze zones identificeren, waarin sommige huishoudens nog niet beschikken over een toegang tot een internetverbinding met een snelheid van 30 Mbps.
30. De kaarten met betrekking tot de mobiele dekking geven de dekking weer die wordt voorspeld door de operatoren op het Belgische grondgebied. Het BIPT controleert de betrouwbaarheid ervan via ad-hocmaatregelen op het terrein.

1.3. Quality of Experience

31. Om de informatie over de mobiele dekking aan te vullen is het BIPT van plan om de kwaliteit van de ervaring te meten via metingen op de weg (*drive tests*). Deze maatregelen zouden het mogelijk moeten maken om de kwaliteit die de gebruiker ervaart te vergelijken, met name wat betreft de kwaliteit van de oproepen en de tijd om een bestand te downloaden.
32. Tevens is het BIPT van plan om in de witte en grijze zones een applicatie te lanceren waarmee de kwaliteit van de ervaring op het terrein kan worden gemeten via de gebruikers (*crowdsourcing*).
33. In de periode na 30 april 2017 zal het BIPT de modaliteiten van deze geplande initiatieven verder uitwerken.

⁵ Waaronder het bijwonen van het “stakeholder dialogues” van de Expert Working Group Net Neutrality van BEREC.

⁶ DLM = “Digital Line Management”.

⁷ <http://www.bipt.be/nl/operatoren/telecom/bescherming-van-de-consumenten/besluit-van-de-raad-van-het-bipt-van-2-mei-2017-betreffende-de-mededeling-van-de-snelheid-van-een-vaste-of-mobiele-breedbandverbinding>

⁸ <http://www.bipt.be/nl/consumenten/telefoon/dienstkwaliteit/dekkingskaarten-voor-vaste-breedbandtoegang>

⁹ <http://www.bipt.be/nl/consumenten/telefoon/dienstkwaliteit/dekkingskaarten-mobile-netwerken>

2. Toezicht op de Verordening door het BIPT

2.1. Toezicht op traffic management praktijken

34. In de [Mededeling van de Raad van het BIPT van 21 april 2016](#) met betrekking tot de controle van de transparantie van de maatregelen van internetverkeersbeheer in 2015¹⁰, heeft het BIPT vastgesteld dat de belangrijkste ISPs een beschrijving op hun website hebben gepubliceerd waarin zij, overeenkomstig artikel 113, §5 WEC, eindgebruikers informeren over de wijze waarop de door de betrokken aanbieder getroffen verkeersbeheersmaatregelen de kwaliteit van internettoegangsdiensten kunnen beïnvloeden.
35. In dat verslag gaf het BIPT niet alleen een samenvatting van controle die het in 2015 uitvoerde¹¹ maar besteedde het BIPT ook aandacht aan (i) de verhouding tussen de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie en Verordening 2015/2120, die toen op het punt stond in werking te treden, en (ii) de acties die het BIPT betreffende de naleving van de Verordening nog verwachtte en plande.
36. Eén van de geplande acties was inhoudelijk in te gaan op enkele van de traffic managementpraktijken die het heeft vastgesteld in het kader van de controle en daarbij een diepgaander onderzoek te voeren volgens de hierboven vermelde criteria van artikel 3, lid 3, van de Verordening.
37. Om die reden stuurde het BIPT op 28 maart 2017 een vragenlijst naar de belangrijkste ISPs¹² omtrent de verkeersbeheersmaatregelen die ze gebruiken in hun netwerk. De vragen waren gecentreerd rond hun (i) beleid in verband met internetpoorten (blokkering (in/uit), de reden voor blokkering, klachten rond blokkering,...), (ii) prioritering, (iii) gebruik van DPI en (iv) congestiemetingen en -maatregelen.
38. Op basis van de antwoorden op de betrokken vragenlijst kan het BIPT volgende situatieschets ter zake naar voren brengen.

¹⁰ Controle betreffende de naleving van artikel 113 §5 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie. Zie <http://www.bipt.be/nl/operators/telecom/bescherming-van-de-consumenten/mededeling-van-de-raad-van-het-bipt-van-21-april-2016-met-betrekking-tot-de-controle-van-de-transparantie-van-de-maatregelen-van-internetverkeersbeheer-in-2015-controle-betreffende-de-naleving-van-artikel-113-5-van-de-wet-van-13-juni-2005-betreffende-de-e>

¹¹ Die controle werd mede verricht door de gezamenlijke Traffic Management Questionnaire van de Europese Commissie en BEREC van 2011 (en de toelichting erbij) voor een update naar de gecontroleerde ISPs toe te sturen.

¹² De vragenlijst werd meer bepaald gericht aan SFR, Telenet, Brutélé/Nethys (VOO), Proximus en Orange. De vragenlijst werd zodoende in eerste instantie gericht tot die netwerkoperatoren in België die tezamen de grote meerderheid van de eindgebruikers bereiken, waardoor de vragenlijst een brede reikwijdte kreeg, zonder dat andere prioriteiten van het BIPT in het gedrang komen. Deze selectie van operatoren houdt geenszins een erkenning van het BIPT in dat (met name) andere aanbieders van internettoegangsdiensten vrijgesteld zijn van de naleving van de artikelen 3 en 4 van Verordening nr. 2015/2120/EU.

2.1.1. Poorten

39. Er is een grote overeenkomst in het poortbeleid van de operatoren: op één operator na, sluiten ze allen de volgende poorten SMTP TCP 25 IN en NetBIOS poorten: TCP 25: IN; TCP & UDP : 135, 137, 138, 139, 445, 593, 1900 : OUT.
40. De rechtvaardiging van deze vaak voorkomende poorten werd door één operator uitgebreid verklaard:
- *“TCP poort 25 IN: Als gevolg hiervan kan er geen (open) mail server worden opgezet door de klant. Dit voorkomt problemen ingeval dergelijke mailserver wordt opgezet en slecht geconfigureerd, zodat deze misbruikt kan worden voor spam, malware verspreiding en andere aanvallen in vorm van toevloed aan mails*
 - *TCP/UDP poort 135 OUT; TCP/UDP poort 137 – 139 OUT; TCP poort 445 OUT: Deze protocollen worden gebruikt voor Windows file en print sharing, bedoeld voor lokale netwerken. De blokkering van deze poorten houdt verband met een kwetsbaarheden in bepaalde versies van Windows, alsook gedocumenteerde virus en botnet infecties en aanvallen.*
 - *UDP poort 1900 OUT: Dit is een protocol genaamd SSDP dat origineel geïntroduceerd geweest is (door Microsoft) voor het laten werken van “plug&play” toestellen. Dit protocol wordt de laatste jaren meer en meer gebruikt in scanning en DDoS aanvallen, gezien vele retail routers (bijvoorbeeld) hier niet tegen beveiligd zijn.”*
41. Buiten deze algemene set, zijn er per operator bijkomende geblokkeerde poorten. Deze poorten worden geblokkeerd om DoS¹³ aanvallen via NTP, DNS, SSDP en RIP requests te vermijden.
42. De mobiele operatoren hebben aangegeven dat zij geen poorten blokkeren omdat mobiele gebruikers allen een privé IP-adres hebben en daardoor geen ongevraagd verkeer ontvangen. Het is dus niet nodig om te filteren.
43. Voor alle operatoren worden deze poorten permanent gesloten, uitgezonderd TCP 25 IN die op vraag van een klant met een mailserver permanent open kan gezet worden.
44. Wat betreft de aanbiedingen en het type klanten onderhevig aan dit poortbeleid zijn de antwoorden diverser. Ten eerste is het poortbeleid algemeen geldig over alle aanbiedingen heen en wordt het zeker toegepast op residentiële klanten. Voor business klanten, is er geen duidelijke lijn te trekken: sommige operatoren maken geen onderscheid met retailklanten en blokkeren dus dezelfde poorten, anderen maken een onderscheid op basis van een statisch/dynamisch IP-adres of de grootte van de business-klant of openen sommige poorten wel op vraag van de eindklant.

¹³ Denial of Service: een onderbreking van diensten door de servers van een operator zoveel te bevragen dat deze servers bezwijken onder de druk, uitvallen en op deze manier de diensten niet meer kunnen leveren.

45. Dit beleid gaat vaak ook al jaren terug, zodanig zelfs dat sommige operatoren niet konden terugvinden wanneer ze hun huidig poortbeleid startten.
46. Geen enkele operator geeft aan al formele klachten te hebben gekregen van eindgebruikers over hun poortbeleid.

2.1.2. Prioritering

47. Er blijken veel verschillende redenen te bestaan om verkeer verschillend te behandelen:
- Bij één operator krijgt telefonie en netwerkbeheer een hogere prioriteit omdat het eerste logischerwijs een hogere kwaliteit vereist en omdat het tweede de controle van het netwerk uitvoert.
 - Twee operatoren vertragen tijdens de piekuren het P2P-verkeer¹⁴ zodat er geen verzadiging zou optreden.
 - Twee operatoren hebben een maandelijks gebruiksvolume. Wanneer hun eindklanten dit volume overschreden hebben, dan wordt het verkeer van die eindklanten op een lager debiet gezet.
 - Eén operator geeft het verkeer van hun community Wifi een lagere prioriteit zodat het verkeer van de eindklant niet (of zo weinig mogelijk) beïnvloed wordt door het verkeer van de community Wifi.
 - Ten slotte genieten mobiele gebruikers van een speciaal aanbod van een grotere bandbreedte wanneer de antenne verzadigd is.

2.1.3. Gebruik van DPI

48. Enkel de twee operatoren die P2P-throttling doen, gebruiken hiervoor DPI¹⁵.

2.1.4. Congestiemetingen en -maatregelen

49. Alle operatoren hebben meetprocedures, drempelwaarden en acties ontwikkeld om voldoende capaciteit te voorzien op alle elementen van hun netwerk teneinde de kans op congestie te minimaliseren.

2.2. Toezicht op zero-rating

50. Zero-rating is een praktijk waarbij een Internet Service Provider het dataverkeer van een specifieke toepassing of categorie van toepassingen niet meetelt voor een datalimiet. Dit resulteert in gratis data voor deze specifieke toepassing of categorie van toepassingen.

¹⁴ P2P= "peer-to-peer" en verwijst naar een peer-to-peernetwerk. Een peer-to-peernetwerk is een logisch netwerk van computers die in dit netwerk gelijkwaardig zijn, en diensten aan elkaar kunnen aanbieden. Een dergelijk netwerk kent geen vaste werkstations en servers zoals in het client-servermodel, maar heeft een aantal gelijkwaardige aansluitingen die functioneren als server en als werkstation voor de andere aansluitingen in het netwerk.

¹⁵ DPI = "Deep Packet Inspection", dit is een systeem waarbij elektronisch dataverkeer tussen zender en ontvanger inhoudelijk geanalyseerd wordt, met als doel om basis van de inhoud de pakketjes, waaruit het dataverkeer bestaat verschillend te behandelen, bijvoorbeeld: weigeren, met een andere prioriteit doorsturen...

51. Betreffende deze praktijk, die beschouwd wordt als verband houdend met open-internettoegang (hoewel ze niet expliciet geregeld wordt in Verordening 2015/2120), noteerde en analyseerde het BIPT volgende belangrijke ontwikkelingen op de markt.

2.2.1. De “summer of streaming” van 2016

52. In de zomer van 2016 hebben de mobiele netwerkoperatoren Base en Proximus voor sommige tariefplannen zero-rating toegepast ten aanzien van Pokemo Go (bij Base ging dit ook vergezeld van zero-rating ten aanzien van Youtube, Spotify en Deezer).

53. De zero-rating bij Base werd aangeboden aan de postpaid-klienten (zowel residentieel als kleinzakelijk) met een maandelijks tariefplan. De zero-rating vond plaats van eind juni 2016 tot en met 30 september 2016.

54. De zero-rating bij Proximus werd geïntroduceerd op 4 augustus 2016 en bleef van kracht tot en met 30 oktober 2016. Oorspronkelijk was zero-rating mogelijk voor alle Proximus mobiele klienten, zowel prepaid als postpaid. Op 22 augustus 2016 besloot Proximus, na een netwerkpanne (volgens Proximus veroorzaakt door misbruik door een aantal prepaid-klienten) en op grond van een anti-misbruikclausule ingebouwd in zijn algemene voorwaarden, zero-rating tot beperken tot residentieële en zakelijke postpaid-klienten.

55. Het BIPT noteerde dat het commerciële praktijken betrof die slechts golden gedurende een beperkte tijd.

2.2.2. De Tuttimus, Mobilus en Bizz aanbiedingen van Proximus gelanceerd op 17 oktober 2016

56. Proximus lanceerde op 17 oktober 2016 een nieuw productengamma. Het ging om vier nieuwe aanbiedingen:

- 2 voor residentieële klienten (Tuttimus, een 4-Play aanbod, en Mobilus, een residentieel post-paid aanbod voor mobiele communicatie) en
- 2 voor (klein)zakelijke klienten (Bizz All-In, een bundel van telefoniediensten, internettoegangsdiensten en daarmee verbonden diensten¹⁶, met de mogelijkheid om, mits betaling van een meerprijs, een versie te nemen waarin Proximus TV inbegrepen is, en Bizz-Mobile, een stand alone aanbod voor mobiele communicatie).

57. In het kader van die nieuwe aanbiedingen kregen klienten zero-rating ten aanzien van één favoriete app, die ze mochten kiezen uit een lijst van 6 mogelijke toepassingen: Facebook, WhatsApp, Snapchat, Instagram, Twitter of Pokémon Go. Bij gebrek aan een keuze wordt de app van Facebook gezero-rated. De zero-rating van de Facebook-app strekt zich niet uit tot het gebruik van Messenger.

¹⁶ Cloudopslag, e-mailadressen op naam van het bedrijf en een .be domeinnaam.

58. In een verslag, mede aangevraagd door de Minister van Telecommunicatie en Digitale Agenda en [gepubliceerd op 30 januari 2017](#)¹⁷, gaf het BIPT zijn bevindingen weer betreffende het onderzoek naar en de analyse van de aanbiedingen van Proximus waarin zero-rating wordt toegepast.
59. De eerste bevinding van het BIPT was dat er bij Proximus geen discriminatie in de zin van de Verordening is tussen de gekozen favoriete app en het overige dataverkeer, wanneer het in het forfait inbegrepen surfvolume uitgeput is.
60. Vervolgens kwam het BIPT, in een analyse van verschillende factoren die aanbevolen werd in de Richtsnoeren van BEREC (bv. wat is de omvang van de praktijk, wat zijn de effecten op de eindgebruikersrechten en welke alternatieve aanbiedingen (zonder zero-rating) zijn er voorhanden), tot de vaststelling dat er momenteel geen elementen zijn die erop wijzen dat de zero-rating van apps bij Proximus zodanig is dat die leidt tot een feitelijke beperking van de rechten van internetgebruikers, bedoeld in artikel 3.1 van de Verordening, om vrij informatie en inhoud te consulteren, deze te delen en om toepassingen en diensten van hun keuze te gebruiken en aan te bieden.
61. Het BIPT concludeerde dan ook dat er ten aanzien van de aanbiedingen van Proximus op het moment van het afronden van dit verslag geen reden was om tussen te komen. Het BIPT blijft evenwel aandachtig voor eventuele misbruiken door de cijfers betreffende de aanbiedingen van Proximus en het gebruik van apps te blijven monitoren, door toe te zien op de houding van operatoren op het vlak van open-internettoegang en door in te grijpen, indien dit nodig zou blijken.

2.2.3. Het “pilotproject My Apps Space” gelanceerd door Proximus eind maart 2017

62. Op 27 maart 2017 maakte Proximus bekend dat het een “pilotproject” lanceerde rond gesponsorde mobiele data. Het BIPT nam onmiddellijk contact op met Proximus. Op basis van die uitwisseling, de informatie op [de website van Proximus](#)¹⁸ en de antwoorden van diens vragen op een schriftelijk verzoek om informatie van het BIPT werd duidelijk dat het gaat om de installatie van een app van Proximus, de “My Apps Space” app, waarin de gebruiker apps van deelnemende bedrijven kan activeren die (initieel) niet aangerekend worden op hun forfait voor mobiele datagebruik, omdat het deelnemende bedrijf het dataverbruik op diens app betaalt in plaats van de gebruiker. Dit zou het merk van de adverteerder meer installaties van zijn app en een hoger gebruik garanderen en de gebruiker toelaten nieuwe apps te ontdekken en aan te bevelen zonder dat zijn rekening stijgt.

¹⁷ Zie <http://www.bipt.be/nl/operatoren/telecom/bescherming-van-de-consumenten/bipt-analyse-van-de-zero-rating-van-apps-in-de-aanbiedingen-van-proximus>

¹⁸ https://www.proximus.be/nl/id_cr_myapps_space/particulieren/producten/r-orphans/my-apps-space-test.html

63. Het BIPT vroeg en kreeg uitleg van Proximus in verband met de uitrol van de “My Apps Space”. Het gaat in de ogen van Proximus om een pilootproject met een initiële duurtijd van 6 maanden (te rekenen van 24 maart 2017). De “My Apps Space” app, zoals gelanceerd op 24 maart 2017, is enkel beschikbaar voor Android¹⁹. De app is niet beschikbaar voor iOS en Windows Phone. Volgens het persbericht van Proximus volgt de versie voor iOS binnen zes maanden.
64. De deelnemende bedrijven op 30 april 2017 waren 2 banken (BNP Paribas Fortis en ING), supermarktketen Delhaize, jobrecruitingbedrijf StepStone, gas- en elektriciteitsleverancier Luminus en Takeway.com, een platform voor thuisbezorgde gerechten²⁰. Volgens de verklaringen van Proximus staat het My Apps Space Platform open voor alle geïnteresseerde ‘sponsors’²¹.
65. Het dataverbruik dat de ‘sponsor’ betaalt in de plaats van de gebruiker is afhankelijk van de overeenkomst tussen de ‘sponsor’ en Proximus. Volgens de FAQ’s op de website van Proximus vindt de gebruiker in de My Apps Space app voor elke app de gebruikslimieten op het vlak van dataverbruik en/of duur. De gebruiker kan dus op elk moment nakijken hoeveel volume er nog beschikbaar is voor een specifieke aanbieding/app. Wanneer het volume aan gratis data overschreden wordt, krijgt de gebruiker een melding²², die hem waarschuwt over het einde van de gesponsorde aanbieding. De gebruiker krijgt daarbij, volgens de verklaringen van Proximus aan het BIPT, de keuze tussen de app sluiten of de app verder gebruiken, waarbij dat verder gebruik aangerekend wordt op de mobiele databundel. Volgens de FAQ’s op de website van Proximus is de sponsoring van de partner apps niet geldig in het buitenland. De gebruiker kan evenmin van de sponsoring van de partner apps gebruik maken wanneer hij geen krediet meer heeft op zijn prepaid kaart.
66. Proximus verstrekke het BIPT vertrouwelijke gegevens over onder meer:
- het aantal Proximus klanten dat uitgenodigd werd om (met een code meegeleverd bij de promotionele SMS) de My Apps Space te activeren,
 - het aantal klanten dat inging op deze uitnodiging,
 - welke van de deelnemende apps bij die laatste categorie van gebruikers werden geactiveerd.

¹⁹ Klanten van Proximus die geen promotionele sms ontvangen hebben om de app te downloaden kunnen deze niettemin downloaden en onder de tab ‘Aanbiedingen’ van de app nakijken of er apps van partners vermeld worden. Indien dat niet het geval is dan kunnen ze niet van gesponsorde mobiele data gebruik maken, maar volgens de FAQ op de website van Proximus, wel van de andere voordelen van de app, zoals het dataverbruik opvolgen en apps blokkeren op het mobiele netwerk.

²⁰ Bij de oorspronkelijke ‘sponsors’ bevond zich initieel de Brusselse openbare vervoersmaatschap MIVB, maar volgens het antwoord van Proximus op het verzoek om informatie van het BIPT maakte de MIVB op 30 april 2017 geen deel meer uit van de ‘sponsors’.

²¹ Met uitzondering van “porno, racisme,...”, volgens de verklaringen van Proximus ten aanzien van het BIPT.

²² Een pop-up, volgens de verklaringen van Proximus ten aanzien van het BIPT.

67. Uit de verstrekte informatie blijkt dat klanten meerdere (of alle) van de deelnemende apps kunnen laten sponsoren.
68. Het BIPT heeft nog geen definitieve conclusie genomen betreffende “My Apps Space” maar zal het onderzoek verderzetten door de impact van het “pilotproject” te monitoren, onder meer door te gelegener tijd één of meerdere update(s) van het aantal geactiveerde “partner apps” bij Proximus op te vragen. Daarnaast verzocht het BIPT Proximus om voor de komende maanden (na 30 april 2017) het BIPT tijdig op de hoogte te brengen van belangrijke, geplande wijzigingen in het “pilotproject”, zoals de wijziging van de deelnemende apps en de beslissing tot “commerciële uitrol”.

2.3. Klachten betreffende de naleving van Verordening 2015/2120

69. Het BIPT zelf ontving geen klachten die betrekking hebben op de naleving van Verordening 2015/2120²³.
70. Het BIPT gaf wel zijn input in klachten die de Ombudsdienst voor de Telecommunicatie of de Minister bevoegd voor Telecommunicatie en de Digitale Agenda ontving en besliste in sommige gevallen een dossier op te starten.

2.3.1. Opheffing van het verbod op tethering door Lycamobile

71. Het BIPT werd bevraagd door de Ombudsdienst voor de Telecommunicatie in verband met klachten van abonnees van Lycamobile over het feit dat tethering onmogelijk werd gemaakt bij Lycamobile. Tethering stelt de eindgebruiker in staat om de internetverbinding van een telefoon of tablet te delen met andere toestellen, zoals laptops.
72. Het verbod op tethering was opgenomen in de algemene voorwaarden van Lycamobile.
73. Het BIPT opende een dossier. In een brief aan Lycamobile wees het BIPT op considerans 5 van de Verordening²⁴ en randnummer 27 van de BEREK Richtsnoeren²⁵, die het beperken van tethering expliciet vermelden als een beperking in de keuze van eindapparatuur in de zin van artikel 3.1 van de Verordening. Het BIPT nodigde Lycamobile uit een objectief vast te stellen technische reden voor diens verbod op tethering aan het BIPT voor te leggen.

²³ Het BIPT is geen instantie die individuele klachten behandelt. Het ontvangt wel meldingen, waarop het (mee) zijn beslissingen baseert om op te treden om structureel tekortkomingen op de markt, ten aanzien van de wetgeving en de belangen die het BIPT dient na te streven, op te lossen.

²⁴ “Voor de toegang tot het internet moeten de eindgebruikers vrij kunnen kiezen uit verscheidene soorten eindapparatuur als gedefinieerd in Richtlijn 2008/63/EG van de Commissie. Aanbieders van internettoegangsdiensten mogen geen beperkingen opleggen op het gebruik van op het net aan te sluiten eindapparatuur buiten die welke in overeenstemming met het Unierecht door de fabrikanten of distributeurs van eindapparatuur worden opgelegd.”

²⁵ “27. Moreover, NRAs should consider whether there is an objective technological necessity for the obligatory equipment to be considered as part of the ISP network. If there is not, and if the choice of terminal equipment is limited, the practice would be in conflict with the Regulation. For example, the practice of restricting tethering is likely to constitute a restriction on choice of terminal equipment because ISPs “should not impose restrictions on the use of terminal equipment connecting to the network in addition to those imposed by manufacturers or distributors of terminal equipment in accordance with Union law” (Recital 5).”

74. Als antwoord op deze brief maakte Lycamobile diens verbod op tethering ongedaan.

2.3.2. Klachten over het gebrek aan vrije modemkeuze

75. Eveneens op het vlak van vrije keuze van eindapparatuur werd het BIPT enkele malen door het Kabinet van de Minister van Telecommunicatie en Digitale Agenda op de hoogte gebracht van klachten, of minstens uitingen van ontevredenheid, aan de Minister over het gebrek aan vrije modemkeuze (of andere randapparatuur, zoals routers en settopboxen) bij Belgische aanbieders van internettoegang op een vaste locatie.

76. De klachten zijn dat er valabele alternatieven voor de opgelegde modems zijn en dat er technisch geen belemmeringen zijn om andere modems dan de opgelegde modems toe te laten. De klagers verwijzen daarvoor ook naar Duitsland, waar het sinds augustus 2016 als provider verboden zou zijn een modem te weigeren indien deze technisch voldoet aan de voorwaarden om op de aansluiting te kunnen functioneren (de zogenaamde “Routerzwang”)

77. Het BIPT gaf samengevat volgende input aan het Kabinet van de Minister:

77.1. In Duitsland is de markt van modems inderdaad open voor alle aanbieders. Elke persoon kan er de modem van zijn keuze kopen, zonder verplicht te zijn deze van zijn ISP aan te kopen of te huren. Om te voorkomen dat verkeerd ingestelde modems het netwerk zouden verstoren en de diensten van andere klanten nadelig zouden beïnvloeden (er is immers geen controle op de kwaliteit van de modem), hebben de operatoren er de mogelijkheid om elke modem uit te schakelen.

77.2. In België is er echter geopteerd om deze controle proactief uit te voeren: zowel Telenet als Proximus testen hun eigen modems grondig, alvorens deze te ontplooiën op hun netwerk. Tegelijkertijd moeten alternatieve operatoren zoals bijvoorbeeld Orange (bij Telenet) en EDPnet (bij Proximus) een testplan doorlopen, alvorens zij deze modems mogen gebruiken op de netwerken van respectievelijk Telenet en Proximus. Deze testplannen zijn beide geauditeerd en goedgekeurd door technische competente instellingen met ervaring in de kabel- of kopernetwerken zoals de University of New Hampshire en Damery.

77.3. Daarenboven voeren alle operatoren ook een toegangscontrole uit op elke modem die zich verbindt met hun netwerk. Indien deze modem zich niet bevindt in een vooraf opgestelde database met gewhiteliste modems, zal de modem zich niet kunnen verbinden met het netwerk en dus geen diensten kunnen krijgen. Dit opnieuw om te voorkomen dat verkeerd ingestelde modems het netwerk zouden verstoren en de diensten van andere klanten nadelig zouden beïnvloeden.

77.4. Na overleg hierover met de operatoren beschouwt het BIPT het beleid en de praktijk van de ISPs betreffende modems vooralsnog als een gerechtvaardigde praktijk, gezien de verschaft technische noodzaak om modems compatibel te houden met de netwerken en gezien alle Belgische operatoren (inclusief alternatieve operatoren) hun modems op dezelfde gronden proactief laten testen.

78. Het BIPT gaf dus mee dat het beleid en de praktijk van de ISPs betreffende modems op dit moment in lijn lijkt te zijn met artikel 3.1 van de Verordening. De huidige certificering van de modems kadert in de voortdurende ontwikkeling van de netwerken vanuit het voorzichtigheidsprincipe om er voor te zorgen dat grote netwerktransformaties vlot en gecoördineerd kunnen verlopen tot deze netwerken matuur genoeg zijn. Het BIPT voegde er evenwel aan toe dat het de betrokken testprocedures continu evalueert en uitkijkt naar mogelijkheden om deze te wijzigen, naargelang de evoluerende marktomstandigheden. Het BIPT sluit dus niet uit dat er op termijn een volledige opheffing komt van de certificeringsprocedures maar voorlopig lijkt dat in België niet aan de orde te zijn.

DEEL III. CONCLUSIE

79. In dit eerste jaarlijks verslag betreffende het toezicht op netneutraliteit heeft het BIPT voornamelijk trachten aan te stippen welke maatregelen er in het brede domein dat de open-internettoegang bestrijkt al in België genomen zijn.
80. Op het vlak van transparantie werden er zelfs vóór de inwerkingtreding van Verordening 2015/2120 al enkele maatregelen genomen en controles doorgevoerd. Het BIPT denkt hierbij onder meer aan de controle van de transparantie in verband met traffic meting en traffic management op de websites van de operatoren in 2015 en 2016 en diens initiatieven rond internetdekking (Atlas), die ook in die periode zijn uitgewerkt. Ook de vermelding van de ‘werkelijke’ breedbandinternetsnelheid in contracten en precontractuele documenten was reeds sedert eind 2012 in België ingevoerd voor internettoegangsdiensten op een vaste locatie. In de loop van de periode waarop dit verslag slaat werd het betrokken besluit herzien en uitgebreid naar mobiele netwerken, zoals bepaald door de Verordening. Er is uiteraard ook nog ‘work in progress’, zoals de uitwerking van initiatieven rond ‘Quality of Experience’.
81. Het BIPT noteerde slechts enkele klachten rond discriminerende internettoegangspraktijken en loste deze op, in lijn met het wettelijk kader en de richtsnoeren van BEREC. Zero-rating kreeg in de periode 30 april 2016 – 30 april 2017 een bijzondere aandacht bij het BIPT. Limieten in tijd van de aanbiedingen (*‘summer of streaming’*) en onvoldoende zwaarwichtige factoren om te spreken van een feitelijke beperking van de rechten van de eindgebruikers in de zin van artikel 3, lid 1 van de Verordening (bij aanbiedingen en projecten van Proximus), leidden ertoe dat er voorlopig niet werd tussengekomen in de markt ten aanzien van zero-rating. Zero-rating blijft uiteraard een onderwerp waarop een continue monitoring door het BIPT toegepast wordt.
82. Op het eind van de periode waarop dit verslag slaat, heeft het BIPT een nieuwe foto genomen van bepaalde verkeersbeheersmaatregelen bij de voornaamste netwerkoperatoren in België. De analyse ervan zal verder gezet worden, rekening houdend met de richtsnoeren van BEREC en de continue uitwisseling van ideeën en ervaringen binnen het kader van BEREC.
83. Globaal genomen meent het BIPT dat er geen grote redenen tot bezorgheid zijn in België op het vlak van open-internettoegang (temeer daar inbegrepen internetvolumes in de aanbiedingen van de ISPs voortdurend groter worden, om de evolutie van het toenemend dataverkeer op te vangen), maar uiteraard is de voorbije periode een aanvangsjaar betreffende de uitvoering van en het toezicht op Verordening 2015/2120 geweest, waarna nog vele andere vaststellingen kunnen worden gedaan en projecten kunnen worden uitgewerkt.

Axel Desmedt
Raadslid

Jack Hamande
Raadslid

Luc Vanfleteren
Raadslid

Michel Van Bellinghen
Voorzitter van de Raad